OKROGLA MIZA O GROSUPELJSKEM KMETIJSTVU

Domača zemlja naj zagotovi naše skupno življenje

Drugačna kmetijska politika z družinskimi kmetijami, intenzivnim in ekološko sprejemljivim obdelovanjem ter z novo pospeševalno službo

»Osnovni cilj kmetovanja v naši deželi mora biti ta, da bomo z zemljo prav ravnali ter ohranjali njen obseg in rodovitnost,« je v uvodu pogovora o kmetijstvu v Stični, ki so ga pripravili ob občinskem prazniku, povedal slovenski minister za kmetijstvo **Jože Osterc.** Na okrogli mizi, ki je v soboto, 27. oktobra dodobra napolnila stiški gasilski dom, so sodelovali tudi drugi gostje s članom predsedstva Republike Slovenije in predsednikom Slovenske kmečke zveze **Ivanom Omanom** na čelu.

Kmetje so lahko slišali, da si bomo Slovenci le s kmetijsko zemljo zagotovili življenje, drugače si bomo podpisali obsodbo, je dejal **Jože Osterc.** »Kmetovati moramo tako, da z zemlje ne odnašamo pretirano in da vanjo ni treba preveč vnašati, hkrati pa je ne smemo zastrupljati s škropivi in podobnim. To pa bomo dosegli z drugačno kmetijsko politiko – z družinskimi kmetijami kot osnovnim nosilcem.« Kmetijski minister je še povedal, da sta dve tretjini zemlje v tujini v rokah čistih kmetov, pri nas pa samo ena tretjina. V občini Grospulje pa je še več zemlje v okviru mešanih kmetij ali pa jo občani obdelujejo samo kot dopolnilno dejavnost. Jože Osterc je opozoril, da je treba vso zemljo intenzivno obdelovati, ker si drugačnega obdelovanja ob tako majhnem obseu obdelovalnih površin – le 13 arov na prebivalca Slovenije – ne moremo privoščiti. Vendar to še ne pomeni ekološko nesprejemljivega obdelovanja. Vsakdo, ki prideluje hrano, naj bi dobil strokovne nasvete in bi se moral po njih ravnati. Seveda pa zato potrebujemo primerno svetovalno službo.

Prav o kmetijski pospeševalni službi je govoril **Ervin Kuhar,** predsednik Republiškega centra za pospeševanje kmetijstva in predstavnik Zadružne zveze Slovenije. Poudaril je, da je bila služba doslej obremenjena s številnimi nalogami, ki niso bile strokovnega značaja. »V sodelovanju s tujimi strokovnjaki smo pripravili novo zasnovo dela. Nova javna pospeševalna služba bo usposabljala kmete, jim svetovala, pomagala povečati dohodek na kmetijah ter pridobivala investicijske programe.« Ko je dobil besedo **Ivan Oman,** je najprej podvomil v podatke o grosupeljskem kmetijstvu. Menil je, da so pobarvani s težnjo, da se prikaže večja učinkovitost družbenega kmetijstva. »Tudi kmetije znajo marsikaj pridelati,« je dejal. »Ne smemo se zanašati samo na občino in državo. Ta lahko le ustvari razmere za delo, v njih pa se mora vsakdo znajti sam. Če ne bomo prevzeli oblast v zadrugah, bo ostalo po starem. Če bomo samo čakali, da bodo drugi reagirali, bomo še dolgo čakali. Kmetje moramo dobiti tisto samozavest, ki smo jo izgubili po dolgem obdobju diskriminacije.«

Čedalje tesnejše so povezave med kmetijstvom in ekologijo. Kot je poudaril **Mitja Bricelj,** podpredsednik Zelenih Slovenije, je kar petina poginov rib posledica nemarnega ravnanja s pesticidi. Zanje tudi ni primernih mest za odlaganje, poleg tega pa kmetje včasih premalo pazijo na navodila. »Zadnje čase se v vodi pojavlja veliko nitratov. Kmetijstvo, ki ni umno, lahko po onesnaževanju kar postavimo ob bok industriji. Seveda pa so največji problem velike živinorejske farme. V pripravi je coniranje območja Slovenije glede na zmogljivost okolja. Tukaj, na kraškem območju, ne more biti dejavnosti, ki okolju škodujejo, torej mora biti kmetovanje prilagojeno.« Na okrogli mizi v Stični so govorili tudi o krompirju, katerega pridelava se je zmanjšala in je daleč pod evropskimi dosežki. Zaradi dolgoletnega zanemarjanja je čedalje manj semenskega krompirja, tudi v grosupeljski občini. Zanimiva je bila pobuda, da bi se v tovrstno pridelavo usmerili v dobrepoljski dolini, ki je za to primerno – zaprto območje.

Za mnoge kmete je najpomembnejše vprašanje preživetje. Zato morajo biti čiste kmetije dovolj velike, da lahko ustvarijo primeren dohodek za življenje, manjše pa je treba usmeriti v intenzivne dejavnosti, je dejal Jože Osterc, kmetijski minister. Do družinskih kmetij, ki bodo postale osnova kmetijskega razvoja, naj bi prišli z vračanjem zemlje. Predpisi pa naj bi izenačili pogoje za kmetovanje ne glede na lastništvo. Zelo je pomembno, da bodo kmetje dobili pravo mesto v novih zadrugah, saj so bili do sedaj velikokrat opeharjeni.

ROMANA ŠPENDE

Večinoma v zasebni lasti

Največji del grosupeljske občine sestavlja kraški teren. S številnimi agromelioracijami so v zadnjih letih kmetom olajšali obdelovanje polj. Od 42.074 hektarov je 45 odstotkov kmetijskih zemljišč, ki so v 90 odstotkih v zasebni lasti. Osem odstotkov prebivalstva so kmetje, ki so pred dvema letoma v družbenem proizvodu občine prispevali 5,4 odstotka. Pridelali so 900 ton krompirja, 11 milijonov litrov mleka in 1100 ton govejega mesa. Grosupeljsko kmetijstvo je usmerjeno v kombinirano rejo govedi, krompir pa bo ostal pomemben tržni pridelek. Še pa so možnosti za gojenje oljne repice, zelenjave, krmnih žit ter za konjerejo, domačo obrt in turizem. Osnova bo v prihodnje postala družinska kmetija.

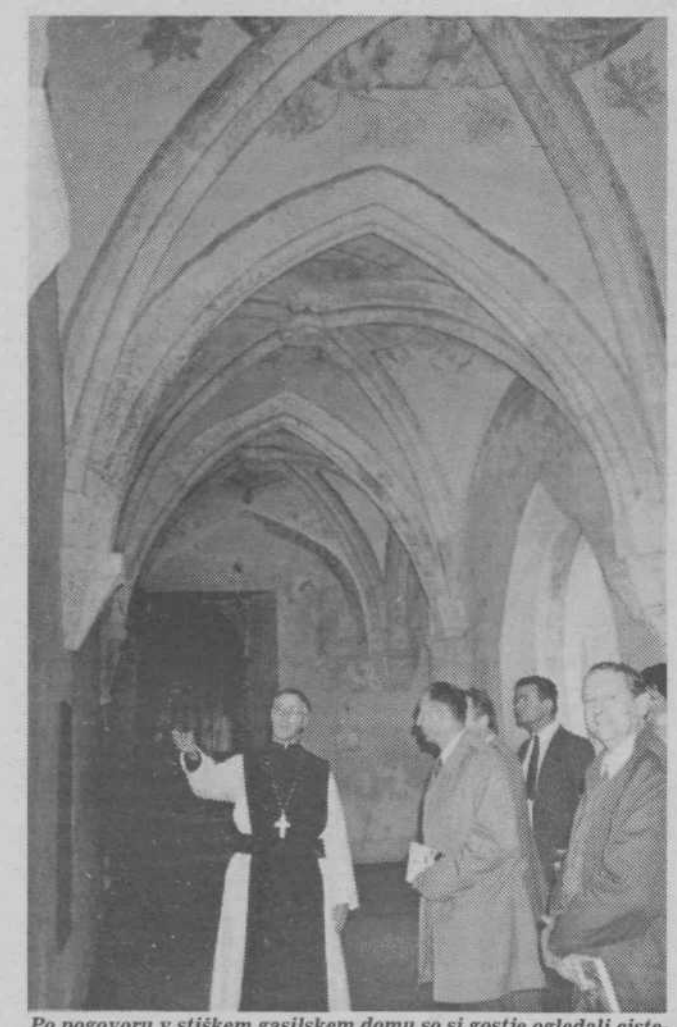

Po pogovoru v stiškem gasilskem domu so si gostje ogledali cisterijanski samostan v Stični, v katerem urejajo zanimivo in dragoceno zbirko sakralne umetnosti na Slovenskem. Na sliki je stiški opat Anton Nadrah v pogovoru z Ivanom Omanom in drugimi gosti v znamenitem križnem hodniku samostana. (Foto: R. Špende)

Prireditve ob občinskem prazniku v objektivu

Tako je Rudolf Rome, predsednik Skupščine občine Grosuplje odprl obnovljeno cesto v Metnaju.

Na slavnostni seji občinske skupščine je pel grosupeljski moški zbor pod šarmantnim vodstvom Mojce Intihar.

Gospodarji na svojem

Nagovor Ivana Omana ob otvoritvi vodovoda na Poljanah in zaključku drugih komunalnih del v KS Stična

Ko sem pregledal podatke o kmetijstvu v vaši občini, sem ugotovil, da je kar 91 odstotkov kmetijskih zemljišč v zasebni posesti, to se pravi, da tukaj močno prevladuje kmečko kmetijstvo. To pomeni, da ste tukaj kmetje vzdržali vse pritiske in ostali gospodarji na svoji zemlji. To pomeni, da je bila navezanost našega kmeta močnejša od vseh težav, ki so se v zadnjih desetletjih zgrnile nad kmečki stan. Ravno ta navezanost slovenskega kmeta na svojo zemljo in trmasto vztrajanje kmečkega človeka na svoji domačiji je preprečila kolhozništvo in zmago takoimenovanega socialističnega kmetijstva.

Kmetijstvo je silno pomemben element narodnega gospodarstva. Ne samo, da se v kmetijstvu preživlja določen odstotek prebivalstva; ne samo, da kmetijstvo daje določen odstotek narodnega dohodka in deluje kot stabilizator v splošni bilanci; najpomembnejše med vsem pomembnim je to, da **domače** kmetijstvo zagotavlja prehrano za prebivalstvo. Nihče ne jamči, da je mogoče vedno in vselej nabavljati hrano potom uvoza. No, ko že omenjam uvoz je treba izreči najostrejšo kritiko na račun tistih, ki na debelo uvažajo živino in podobno, s tem pa uničujejo domačo živinorejo. Zato je sedanja slovenska vlada, z našim kmetijskim ministrom prof. dr. Ostercem in pod predsedstvom g. Peterleta pripravila zakon za zaščito domače pridelave.

Trdim, da je država dolžna zaščititi domače kmetijstvo. V moderni državi, to je industustrijski družbi, je nedopustno, da bi bilo kmetijstvo popolnoma prepuščeno samo delovanju trga. Liberalni neokapitalizem, v kakršnega smo z Markovićevo reformo zašli, lahko naše slovensko kmetijstvo spravi v propad. Pomembno vlogo pri reševanju kmetijskega vprašanja lahko in mora odigrati tudi naše zadružništvo. Da bi pa zadružništvo to svojo vlogo lahko izvajalo, je treba zadružno organizacijo čimprej postaviti na resnične zadružne temelje. To pomeni: v kmečkem zadružništvu morajo gospodariti kmetje. Poudarjam: kmetje. Opustimo že enkrat izraz kooperanti. Mi kmetje smo namreč navajeni, da govorimo v svojem, domačem jeziku, zato govorimo o kmetih, kmetovalcih, kmečkih gospodinjah, o članih zadruge. Zato ne potrebujemo kooperantov, individualnih proizvajalcev in podobno. Ostanimo pri naši lepi, stari govorici; ni prav nič slabega, če smo malo manj moderni, bodimo pa pošteni kmetje.

Recimo še nekaj besed o zadružništvu. Po desetletjih zlorabljanja tega imena kmetje mnogokje naravnost odklanjajo zadruge. To pa zato, ker je dosedanji režim zadruge, ki so nekoč to bile, spremenil v navadna državna trgovska podjetja, ki mnogokje, poleg tega, da so napravile za kmete marsikaj dobrega – tako v organizacijskem smislu kot finačnem področju – služijo tudi raznim oblikam podrejanja kmetov.

Že prej sem omenil, da smo se ponovno znašli v kapitalizmu. Sicer sedaj govorimo o tržnem gospodarstvu, kar je pa le nekoliko lepše ime za kapitalizem. Če govorimo o zadružništvu, potem moram poudariti tudi nujnost, ne le kmečkega, pač pa tudi delavskega zadružništva. Delavci in kmetje bi se morali podati roke v skupnem prizadevanju, da si pomagamo pred izkoriščanjem s strani raznih monopolov.

Zdi se mi, da je prav, da spregovorimo tudi nekaj besed o pospeševanju kmetijske proizvodnje. Pri pregledovanju podatkov o kmetijstvu v občini Grosuplje sem že na prvi pogled videl, da so velike možnosti za izboljšanje stanja. Za pospeševalno oziroma svetovalno službo, ki jo bo v bodoče organizirala vlada, bo tu ogromno dela; upam, da bo to zelo hvaležno delo. Napredek je možen. Kmetijstvo ni nekaj brezperspektivnega. Naše kmetijstvo ima prihodnost. Potreben je pa pogum, vztrajnost, podjetnost, volja, in, seveda, ljubezen do zemlje in kmečkega poklica. Doseči moramo stanje, ko bo kmečki poklic spoštovan in cenjen. Pa nikakor nimam v mislih samo velikih, čistih kmetij, po vsej Evropi imamo opravka z mešanimi kmetijami. Razlika je pa v tem, da imamo pri nas komaj kaj več kot eno četrtino čistih kmetij, v drugih deželah je pa to obratno.

To omenjam zato, ker bi rad opozoril na to, da pri nas – medtem, ko se utapljamo v hudi gospodarski in politični krizi – bolujemo tudi za težko moralno krizo. Vprašajmo se, kako je s staro veljavo poštenosti, delavnosti, skromnosti, varčnosti. Kako je z našim medsebojnim zaupanjem, sosedstvom? Ali se pa vse preveč zanašamo na neko pomoč od nekje, od države? Res, država ima dolžnost, da zagotovi razmere, v katerih je mogoče dobro gospodariti. Država ima dolžnost, da poskrbi za socialno varnost svojih državljanov. Vedeti je pa treba tudi to, da bo treba vlagati ogromne napore, da bo treba precej časa, da se bo v našem gospodarstvu vzpostavilo kolikor toliko normalno stanje. Dediščina po takoimenovanem socializmu v gospodarstvu je strahotna. Nepravilen razvoj gospodarstva in čezmerno zaposlovanje kažeta svoje rezultate. In posledice? Nezaslišana brezposelnost. Ali naj bi res odgovornost za tako stanje nosila sedanja vlada?

Za konec še nekaj besed o razmerjih Slovenija – Jugoslavija. Republika Slovenija od suverenosti ne more odstopiti in ne bo odstopila.

Vsak naj bo svoje sreče kovač!